

Н.М. Кривошесва, викл. (*ХТЕК КНТЕУ, Харків*)

О.М. Шарпова, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА СТУДЕНТІВ У СВІТЛІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Зміни, що постійно відбуваються в розвитку суспільства, серйозно зачіпають освітній простір. Сьогодні йде процес модернізації освітніх систем на різних рівнях. І процес повної адаптації до нових умов ще не завершений. Головне завдання сучасної професійної освіти – це організація педагогічного процесу соціалізації особи, що забезпечує їй готовність до ефективної професійної діяльності, здатність до адаптації в умовах сучасного світу, який швидко міняється та є результатом комплексного володіння професійними компетенціями.

Навчання через дослідження – один з головних способів формування професійних компетенцій майбутніх фахівців. Важливо таким чином організувати навчальний процес, щоб не просто дати студентам знання про досліджувані процеси і сформувати у них навички роботи, а також уміння проведення досліджень, але і вирішити глибше завдання формування ключових компетентностей, наявність яких потрібна для продовження освіти, успішної діяльності в різних сферах господарювання.

У концепції модернізації української освіти сформульована основна мета професійної освіти – підготовка кваліфікованого працівника, конкурентоспроможного на ринку праці. Основним результатом діяльності освітньої установи є не система знань, умінь і навичок сама по собі, а набір ключових компетенцій студентів в інтелектуальній, правовій, комунікативній, інформаційній і інших сферах. Англійський психолог Дж. Равен визначає компетентність як специфічну здатність ефективного виконання конкретних дій в предметній області, особливі навички, способи мислення, розуміння відповідальності за свої дії. Він виділяє «вищі компетентності», які припускають наявність у людини високого рівня ініціативи, здатності організовувати людей для виконання поставлених цілей, готовності оцінювати і аналізувати соціальні наслідки своїх дій. Ці компетенції у студентів формуються тільки за умови систематичного включення їх в самостійну пізнавальну діяльність, яка в процесі виконання ними

особливого виду навчальних завдань – науково-дослідницьких робіт – набуває характеру проблемно-пошукової діяльності.

Науково-дослідницька робота студентів є невід’ємною частиною навчального процесу в цілому. Під даним видом роботи розуміється активна самостійна робота за рішенням творчого дослідницького завдання. Результатом цього виду діяльності є інтелектуальний, творчий продукт: реферат, наукова стаття, проект, дослідницька, описова робота, експеримент.

Цей процес припускає наявність основних етапів, характерних для дослідження в науковій сфері: постановку проблеми, вивчення літератури, присвяченій цій проблематиці, підбір методик дослідження, збір власного матеріалу, його аналіз, узагальнення, власні висновки. Вибір теми дослідження є первинним завданням. В процесі підготовки і проведення науково-дослідницьких робіт студенти глибше пізнають дисципліну, вчаться аналізувати і використати наукову літературу, розвивають навички проведення експерименту, вчаться самостійно формувати висновки.

Тема має реалізовуватися в наявних умовах. Формулювання теми відбиває співіснування в науці вже відомого і ще недослідженого. Необхідно обґрунтувати актуальність вибору теми – пояснити необхідність вивчення цієї теми. Приступаючи до проведення науково-дослідної роботи, необхідно вивчити наукову літературу з цього питання. Огляди спеціальної літератури відіграють велику роль в набутті загальних і професійних компетенцій. Це виробляє у студентів відповідальність, організованість, усвідомлення практичної необхідності дослідницької роботи, сприяє самоствердженню, прояву професійної ерудиції. Таким чином, поступово формується модель студента дослідника.

Коректно поставити мету і завдання дослідження також неймовірно важливо. Мета дослідження – це кінцевий результат, якого хотів би досягти дослідник при завершенні своєї роботи. Завдання дослідження – це вибір шляхів і засобів для досягнення мети відповідно до висуненої гіпотези. При організації дослідницької роботи необхідно дотримуватися позитивного відношення до студентів, надати їм право вибору проблемної тематики наукового дослідження, а також враховувати індивідуально-психологічні особливості студентів.

Отже, науково-дослідницька робота має велике значення для розвитку у студентів цілеспрямованості, наполегливості, пізнавальної самостійності, інтересу до самоосвіти, ініціативи і активності, формує творчі здібності і професійну спрямованість майбутнього фахівця.